TIESAS RĪKOJUMS (ceturtā palāta)

2019. gada 1. oktobrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Tiesvedības izbeigšana pirms sprieduma taisīšanas

Lietā C-495/18

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Najvyšší súd Slovenskej republiky* (Slovākijas Republikas Augstākā tiesa) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2018. gada 29. maijā un kas Tiesā reģistrēts 2018. gada 30. jūlijā, kriminālprocesā pret

**YX,**

TIESA (ceturtā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs M. Vilars [*M. Vilaras*], tiesneši K. Jirimēe [*K. Jürimäe*], D. Švābi [*D. Šváby*], S. Rodins [*S. Rodin*] un N. Pisarra [*N. Piçarra*] (referents),

ģenerāladvokāts: M. Bobeks [*M. Bobek*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

– Polijas valdības vārdā – *B. Majczyna*, pārstāvis,

– Rumānijas valdības vārdā – *C.-R. Canțăr*, kā arī *A. Wellman* un *L. Lițu*, pārstāvji,

– Somijas valdības vārdā – *H. Leppo*, pārstāve,

– Eiropas Komisijas vārdā – *A. Tokár* un *R. Troosters*, pārstāvji,

uzklausījusi ģenerāladvokātu,

izdod šo rīkojumu.

**Rīkojums**

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes Pamatlēmuma 2008/909/TI (2008. gada 27. novembris) par savstarpējas atzīšanas principa piemērošanu attiecībā uz spriedumiem krimināllietās, ar kuriem piespriesti brīvības atņemšanas sodi vai ar brīvības atņemšanu saistīti

* Tiesvedības valoda – slovāku.

pasākumi, lai tos izpildītu Eiropas Savienībā (OV 2008, L 327, 27. lpp.; un labojums – OV 2018, L 243, 21. lpp.), ar grozījumiem, kas izdarīti ar Padomes Pamatlēmumu 2009/299/TI (2009. gada 26. februāris) (OV 2009, L 81, 24. lpp.) (turpmāk tekstā – "Pamatlēmums 2008/909"), 4. panta 1. punkta a) apakšpunktu un 2. punktu, kā arī 9. panta 1. punkta b) apakšpunktu.

2 Šis lūgums tika iesniegts procedūrā par Čehijas Republikas tiesas pasludinātā sprieduma krimināllietā, ar ko YX, Slovākijas pilsonim, ir piespriests brīvības atņemšanas sods uz 5 gadiem par faktiem, kuri kvalificēti kā "izvairīšanās no nodokļu, nodevu un līdzīgu obligāto maksājumu nomaksas", atzīšanu un izpildi Slovākijā.

## Atbilstošās tiesību normas

### *Savienības tiesības*

3 Pamatlēmuma 2008/909 3. panta 1. punktā ir paredzēts:

"Šā pamatlēmuma mērķis ir izstrādāt noteikumus, saskaņā ar kuriem dalībvalstij jāatzīst spriedums un jāizpilda sods, lai sekmētu notiesātās personas sociālo rehabilitāciju [reintegrāciju]."

4 Šī pamatlēmuma 4. panta 1. punktā ir noteikts:

"Ar noteikumu, ka notiesātā persona atrodas sprieduma valstī vai izpildes valstī, un ar noteikumu, ka šī persona ir devusi savu piekrišanu, kā noteikts saskaņā ar 6. pantu, spriedumu līdz ar apliecinošo dokumentu, kura veidlapas paraugs dots I pielikumā, var nosūtīt uz vienu no šīm dalībvalstīm:

a) uz notiesātās personas valstspiederības dalībvalsti, kurā šī persona dzīvo; [..]

[..]."

5 Minētā pamatlēmuma 13. pantā ir paredzēts:

"Kamēr soda izpilde izpildes valstī nav sākusies, sprieduma valsts var atsaukt apliecinošo dokumentu no minētās valsts, pamatojot tādu rīcību. Pēc apliecinošā dokumenta atsaukšanas izpildes valsts sodu vairs neizpilda."

### *Slovākijas tiesības*

6 No *Zákon č. 549/2011 Z. z. o uznávaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v Európskej únii* (Likums Nr. 549/2011 par spriedumu, ar kuriem piespriesti krimināls odi, kas paredz personas brīvības atņemšanu Eiropas Savienībā, atzīšanu un izpildi) 4. panta 1. punkta a) apakšpunkta būtībā izriet, ka notiesājošs spriedums var tikt atzīts un izpildīts Slovākijas Republikā, ja fakti, par kuriem šis spriedums ir pieņemts, veido noziedzīgu nodarījumu atbilstoši Slovākijas tiesību sistēmai un ja notiesātā persona ir Slovākijas pilsonis, kurš pastāvīgi dzīvo Slovākijas Republikā, vai ja tai Slovākijas teritorijā ir ģimenes, sociālās vai darba saites, kas var veicināt tās reintegrāciju, izciešot brīvības atņemšanas sodu.

7 Saskaņā ar Likuma Nr. 549/2011 3. panta g) punktu šajā likumā "pastāvīgā dzīvesvieta" ir pastāvīga dzīvesvieta vai pagaidu dzīvesvieta.

**Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi**

8 Ar *Krajský soud v Ústi nad Labem* (Apgabaltiesa Ūstos pie Labas, Čehijas Republika) 2014. gada 10. novembra spriedumu, kas apstiprināts ar *Vrchní soud v Praze* (Augstā tiesa Prāgā, Čehijas Republika) 2015. gada 27. februāra spriedumu YX, Slovākijas pilsonim, tika piespriests brīvības atņemšanas sods uz 5 gadiem par nodokļu noziegumu (turpmāk tekstā – "attiecīgais spriedums").

9 2017. gada 16. oktobrī *Krajský súd v Trenčíne* (Apgabaltiesa Trenčīnā, Slovākijas Republika) saņēma no *Krajský soud v Ústi nad Labem* (Apgabaltiesa Ūstos pie Labas) attiecīgo spriedumu, kuram bija pievienots apliecinošais dokuments, kas minēts Pamatlēmuma 2008/909 I pielikumā.

10 Ar 2017. gada 6. decembra spriedumu *Krajský súd v Trenčíne* (Apgabaltiesa Trenčīnā) atzina attiecīgo spriedumu.

11 YX cēla prasību par šo spriedumu iesniedzējtiesā – *Najvyšší súd Slovenskej republiky* (Slovākijas Republikas Augstākā tiesa). Prasības pamatojumam viņš norādīja, ka kopš 2015. gada dzīvo Čehijas Republikā, ko viņš būtu varējis pierādīt, ja būtu bijis informēts par tiesvedību *Krajský súd v Trenčíne* (Apgabaltiesa Trenčīnā), kā rezultātā viņa pastāvīgā dzīvesvieta nebūtu konstatēta Slovākijas Republikas teritorijā.

12 Iesniedzējtiesa norāda, ka no Slovākijas Republikas Iedzīvotāju reģistra izriet, ka kopš 1986. gada 22. oktobra YX pastāvīga dzīvesvieta ir reģistrēta šīs dalībvalsts teritorijā. Tāpat tā norāda, ka saskaņā ar attiecīgajām valsts tiesību normām Slovākijas pilsoņa pastāvīgai vai pagaidu dzīvesvietai Slovākijas Republikas teritorijā ir tikai indikatīva nozīme un tai nav izvirzīts nosacījums, ka pilsonis tajā faktiski uzturas vai ka viņam tajā ir ģimenes, sociālās, darba vai citas saites. Tādējādi citas dalībvalsts spriedums, ar ko piespriests brīvības atņemšanas sods, var tikt atzīts un izpildīts Slovākijā, ja notiesātajam Slovākijas pilsonim, pat ja viņš faktiski neuzturas Slovākijas teritorijā, tajā formāli ir pastāvīga vai pagaidu dzīvesvieta.

13 Šādos apstākļos *Najvyšší súd Slovenskej republiky* (Slovākijas Republikas Augstākā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai Pamatlēmuma [2008/909] 4. panta 1. punkta a) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā noteiktie kritēriji ir izpildīti vienīgi tad, ja valstspiederības dalībvalstī notiesātajai personai ir ģimenes, sociālās, darba vai cita veida saiknes, uz kurām pamatojoties var pamatoti uzskatīt, ka soda izpilde šajā [dalīb]valstī veicinās tās sociālo [reintegrāciju], un ka tātad tas nepieļauj tādu valsts tiesību normu kā Likuma Nr. 549/2011 4. panta 1. punkta a) apakšpunkts, ar kuru tādos gadījumos ir ļauts atzīt un izpildīt spriedumu, pamatojoties tikai uz formāli reģistrēto pastāvīgo dzīvesvietu izpildes valstī, neņemot vērā, vai šajā valstī notiesātajai personai ir faktiskas saiknes, kas var veicināt tās sociālo [reintegrāciju]?

2) Ja atbilde uz iepriekšējo jautājumu ir apstiprinoša, vai Pamatlēmuma [2008/909] 4. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka arī šī pamatlēmuma 4. panta 1. punkta a) apakšpunktā paredzētajā gadījumā sprieduma valsts kompetentajai iestādei pirms sprieduma un apliecinošā dokumenta pārsūtīšanas ir jāpārbauda, vai soda izpilde izpildes valstī atbildīs mērķim veicināt notiesātās personas sociālo [reintegrāciju], un tādā kontekstā [kompetentajai iestādei] arī ir jāmin dati, kas ir norādīti apliecinošā dokumenta d) punkta 4. apakšpunktā, it īpaši, ja notiesātā persona savā viedoklī saskaņā ar [minētā] pamatlēmuma 6. panta 3. punktu norāda, ka sprieduma valstī tai ir faktiskas ģimenes, sociālās vai darba saiknes?

3) Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir apstiprinoša, vai Pamatlēmuma [2008/909] 9. panta 1. punkta b) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka pastāv pamats atteikt sprieduma atzīšanu un izpildi arī tad, ja šī pamatlēmuma 4. panta 1. punkta a) apakšpunktā paredzētajā gadījumā pēc šīs tiesību

normas 3. punktā minētās konsultācijas un, iespējams, iegūtās vajadzīgās papildu informācijas nav pierādīta ģimenes, sociālo, darba vai cita veida saikņu esamība, kas ļautu pamatoti uzskatīt, ka soda izpilde izpildes valstī varētu veicināt notiesātās personas sociālo [reintegrāciju]?"

**Attīstība, kas notikusi pēc lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu iesniegšanas**

14 Ar 2019. gada 4. jūnija vēstulēm iesniedzējtiesa, kā arī Čehijas Republikas valdība informēja Tiesu, ka *Krajský soud v Ústi nad Labem* (Apgabaltiesa Ūstos pie Labas) ir atsaukusi lūgumu par attiecīgā sprieduma atzīšanu. Arī Čehijas Republikas valdība informēja Tiesu, ka ir izdots rīkojums par soda izpildi Čehijas Republikā un ka YX izcieš sodu šīs dalībvalsts cietumā kopš 2019. gada 4. marta.

15 Iesniedzējtiesa turklāt norādīja, ka nevēlas atsaukt lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, jo spriedumam, ko Tiesa pieņems šajā lietā, varētu būt nozīme, izlemjot citu iesniedzējtiesā izskatīšanā esošu lietu.

16 Ņemot vērā šo informāciju, Tiesa 2019. gada 11. jūnija vēstulē lūdza iesniedzējtiesai, pirmkārt, apstiprināt, vai tajā joprojām ir izskatīšanā lieta, saistībā ar kuru tā ir iesniegusi lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, un, otrkārt, norādīt, vai tā šo lūgumu uztur.

17 2019. gada 27. jūnija vēstulē, kas Tiesas kancelejā reģistrēta 2019. gada 4. jūlijā, iesniedzējtiesa informēja Tiesu, ka tiesvedība, saistībā ar kuru ir iesniegts tās lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu, ir apturēta, gaidot Tiesas spriedumu. Iesniedzējtiesa arī apstiprināja, ka neatsauc šo lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, jo "spriedums, kas tiks pieņemts, [būtu] svarīgs, pieņemot nolēmumu citā lietā, kura [tajā] ir izskatīšanā un kurā ir tādi paši tiesiskie un faktiskie apstākļi, un kurā tiesvedība ir apturēta [..], gaidot Tiesas spriedumu šajā lietā."

**Par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu**

18 Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru ar LESD 267. pantu ieviestā tiesvedība ir Tiesas un valsts tiesu sadarbības instruments, ar kuru palīdzību Tiesa sniedz valsts tiesām Savienības tiesību interpretācijas norādes, kas tām ir nepieciešamas, lai atrisinātu izskatāmās lietas (rīkojums, 2019. gada 10. janvāris, *Mahmood* u.c., C-169/18, EU:C:2019:5, 21. punkts un tajā minētā judikatūra).

19 Tādējādi gan no LESD 267. panta teksta, gan no tā uzbūves izriet, ka prejudiciālā nolēmuma tiesvedība nozīmē, ka lietai – saistībā ar kuru valsts tiesām jāpieņem nolēmums, iespējams, ņemot vērā prejudiciālo nolēmumu, – faktiski ir jābūt izskatīšanā valsts tiesās (skat. it īpaši rīkojumus, 2012. gada 22. oktobris, *Šujetová*, C-252/11, nav publicēts, EU:C:2012:653, 14. punkts, un 2016. gada 3. marts, *Euro Bank*, C-537/15, nav publicēts, EU:C:2016:143, 32. punkts).

20 Proti, lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatojums ir nevis konsultatīvu atzinumu sniegšana par vispārīgiem vai hipotētiskiem jautājumiem, bet gan nepieciešamība faktiski atrisināt lietu (skat. it īpaši rīkojumus, 2012. gada 22. oktobris, *Šujetová*, C-252/11, nav publicēts, EU:C:2012:653, 15. punkts, un 2016. gada 3. marts, *Euro Bank*, C-537/15, nav publicēts, EU:C:2016:143, 33. punkts).

21 Šajā gadījumā no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka pamatlieta attiecas uz *Krajský súd v Trenčíne* (Apgabaltiesa Trenčīnā) lēmumu atzīt un pasludināt par Slovākijas teritorijā izpildāmu attiecīgo spriedumu – kuru tai ir nosūtījusi *Krajský soud v Ústi nad Labem* (Apgabaltiesa Ūstos pie Labas) –, kam ir pievienots apliecinošais dokuments, kas minēts Pamatlēmuma 2008/909 I pielikumā.

22 Šajā ziņā jāatgādina, ka atbilstoši Pamatlēmuma 2008/909 13. pantam pēc tā I pielikumā minētā apliecinošā dokumenta atsaukšanas izpildes valsts sodu vairs neizpilda.

23 No vēstulēm, kas Tiesai nosūtītas 2019. gada 4. un 27. jūnijā, izriet, ka *Krajský soud v Ústi nad Labem* (Apgabaltiesa Ūstos pie Labas) ir atsaukusi lūgumu par attiecīgā sprieduma atzīšanu un ka sods, kas piespriests YX, tiek izpildīts sprieduma dalībvalstī kopš 2019. gada 4. marta.

24 Tādējādi ir jākonstatē, ka pēc šīs atsaukšanas pamatlietai ir zudis priekšmets.

25 No tā izriet, ka prejudiciālie jautājumi ir kļuvuši hipotētiski un ka nosacījumi, kas ļauj Tiesai turpināt prejudiciālā nolēmuma tiesvedību, vairs nav izpildīti.

26 Šādos apstākļos tiesvedība lietā par šo lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu ir jāizbeidz.

27 Šis konstatējums neskar iespēju vai attiecīgā gadījumā pienākumu iesniedzējtiesai vērsties Tiesā ar jaunu lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ja šāds nolēmums tai šķiet nepieciešams, lai atrisinātu tajā iesniegtu lietu, kurā, pēc tās uzskatiem, rodas tie paši Savienības tiesību interpretācijas jautājumi.

## Par tiesāšanās izdevumiem

28 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (ceturtā palāta) nosprież:

**Izbeigt tiesvedību lietā par *Najvyšší súd Slovenskej republiky* (Slovākijas Republikas Augstākā tiesa) lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, kas iesniegts ar 2018. gada 29. maija lēmumu.**

[Paraksti]